

paa hvis Opfordring den administrerende Direktør gentagne Gange havde foretaget Rejser til Landets Gavn, tog Ordet.“

Dette sagde Admiral Richelieu den 26. Oktober i Delegationens Møde, og den 12. November tog Statsministeren Ordet og opfyldte Admiral Richelieus Forventning. Saaledes forholder det sig. Den højtærede Statsminister udtalte da følgende: „Det ærede Medlem Hr. Lemvigh-Müller, hvis Betragtninger over Bankerne jeg i øvrigt mener maa omtales nærmere af Handelsministeren, naar han faar Ordet, anbefalede Finansministeren at søge at afholde en enkelt bestemt Bankdirektør — jeg kan godt nævne Navnet, det var ganske tydeligt, at det var Etatsraad Glückstadt — fra at foretage saa mange Rejser. Nu maa jeg sige, at den, der bestemmer Etatsraad Glückstadts Rejser, er Etatsraad Glückstadt selv og ikke mig, men i et Par Tilfælde kan jeg ganske vist ikke sige mig helt uskyldig i hans Rejser. Det var, da han rejste for at forhandle om Ordningen af Erstatningen for Overtagelsen af Sønderjylland, og da han rejste til Finanskonference i Bryssel. I disse to Tilfælde var Etatsraad Glückstadt Regeringens delegerede, og jeg skylder ham at sige, at han ikke gjorde vor Tillid til Skamme, men udførte dette Hverv paa en omsigtsfuld og udmærket Maade, som jeg synes, vi alle skylder ham Tak for. Jeg maa sige, jeg forstaar ikke, at man overfor denne Virksomhed vil fremkomme med en Udtalelse som den, hvortil jeg sigter.“

Hvad Admiral Richelieu havde forventet, det opfyldte Statsministeren, og dermed gjorde han sit til at afsvække den Kritik, som det ærede Medlem Hr. Lemvigh-Müller den Gang havde fremsat. Ogsaa Handelsministeren bidrog ivrigt paa Statsministerens Side i samme Retning, men det har nu mindre Interesse, fordi han har trukket sig tilbage.

Efter at Finansministeren havde opfyldt Admiral Richelieus Forventning og talt saaledes, skred han til Optagelse af det andet amerikanske Statslaan, men man kan se af det, Statsministeren sagde, og det, som nu er oplyst, at han fandt det uheldigt paa det Tidspunkt at lade Rigsdagen vide, at dette Statslaan var fremgaaet udelukkende af en Samtale mellem ham og Etatsraad Glückstadt. Det skulde derfor maskeres, og det blev maskeret paa den Maade, at efter at Laanet var ordnet mellem Statsministeren og Glückstadt — og han udtalte til sine amerikanske Forbindelser, at det var lidt

vanskeligt at faa det drejet derhen —, blev de andre Banker tilkaldt og anmodet om formelt at staa frem som dem, der var Ordnerne af det; og det gjorde de, men de havde ikke det fjerneste med det at gøre.

Jeg tør sige, at hvis Rigsdagen havde vidst, hvad den nu ved, om disse amerikanske Statslaan, tror jeg ikke, Rigsdagen var gaaet til at bevilge dem. Jeg ved i alt Fald, at vi for vort Vedkommende ikke mere vil kunne bevilge den nuværende Statsminister paa hans Ord og Fremstilling Laan, naar vi har den Erfaring, at de Fremstillinger, han har givet, ikke er i Overensstemmelse med Sandheden; og ingen af de Fremstillinger, som Statsministeren har givet angaaende de to Laan, stemmer med, hvad Bankkommissionen ved Sagens Undersøgelse har fremdraget og fastslaaet.

Disse Laan, der var til en saa stor og øjeblikkelig Fordel for Landmandsbanken ved alle dens Valutaspekulationer, er nu en alvorlig Fare for Samfundet, jeg skal blot nævne, at regnet efter Dagens Kurs betaler vi nu 8,25 pCt. af disse Laan, hvoraf det ene optoges til 8 pCt. og det andet til 6 pCt., og Ministeren fortalte os den Gang, hvor snart man kunde haabe, at denne Rente dalede. Efter Dagens Kurs vil det, inden disse Laan paa 280 Mill. Kr. er tilbagebetalt, have kostet det danske Samfund 700 Mill. Kr., — hvis vi altsaa ikke faar vor Krone forbedret.

Men disse Laan var ikke det eneste, som Landmandsbanken foranledigede, og hvor Regeringen var den behjælpelig. Ogsaa Kommunerne fik Landmandsbanklaan. I Januar 1921 fik de et stort, fælles Laan, og det fremgaar af en Udtalelse i Bankkommissionens Beretning af Borgmester Jensen, at Banken var meget optaget af at faa Laanet igennem; og han skildrer den Pression, som Indenrigsminister Berg lagde paa dem for at faa dette Laan igennem ved at sige, at den Statsgaranti, der var lovet, var ikke lovet for Fremtiden i al Almindelighed, med andre Ord: Skynd jer at tage Laanet, ellers risikerer I, at Statens Garanti ikke er givet. Jeg skal kun gøre opmærksom paa, at denne stillfærdige Form for Udtryk af Følelse overfor Ministeriets Pression paa Kommunerne, som er givet i Bankkommissionens Beretning, kunde ledsages af andre og meget kraftigere Udtryk fra Kommunalbestyrelsesmedlemmer baade af det ene og det andet Parti, efter at de havde været Genstand for Indenrigsminister Bergs Pression med Hensyn til Gennemførelsen af